

* i. anno-
rum prae-
dictorum.
Anno M.
3442.
Ant. Chr.
562.
* Supr. 3.
100.
Infr. 7. 14.
* Jer. 23.
13.
P. 115. 3.

31. Igitur post finem dierum * ego Nabuchodonosor oculos meos ad caelum levavi, & sensus meus redditus est mihi: & Altissimo benedixi, & viventem in sempiternum laudavi, & glorificavi: * quia potestas eius potestas sempiterna, & regnum eius in generationem & generationem.

32. Et omnes habitatores terrae apud eum in nihilum reputati sunt: iuxta voluntatem enim suam facit * tam in virtutibus caeli quam in habitatoribus terrae: & non est qui resistat manui eius, & dicat ei: Quare fecisti?

33. In ipso tempore sensus meus reversus est ad me, & ad honorem regni mei, decoremque perveni: & figura mea reversa est ad me: & optimates mei, & magistratus mei requisierunt me, & in regno meo restitutus sum: & magnificentia amplior addita est mihi.

34. Nunc igitur ego Nabuchodonosor * laudo, & magnifico, & glorifico regem caeli: quia omnia opera eius vera, & viae eius iudicia, & gradientes in superbia potestatis, test humiliare.

* Idem de clade Babylonis à Cyro inferenda varicinus, ut ex Abydeno refert Euseb. (de prep. Evang. l. 9. c. penult.) statim obiit, postquam ann. 43. solus, & ad 20. circiter mensum cum patre regnasset.

CAPUT V.

Postquam Baltassar in convivio bibit cum suis, ex vasis templi Domini, laudando idola sua, vidit digitos in pariete scribentes, quam scripturam solus Daniel legere potuit, & interpretari: nempe quod; quia secutus ipsum Nabuchodonosor elevaverat cor suum contra Deum laudans idola, similiter auferetur ei regnum: honorato igitur Daniele, ac rege ea nocte interempto, successit Darius Medus.

† Beroso Nabonydus, Herodoto Libyus filius Evilmerodaci, Nabuchodonosoris nepos ex filio; ut etiam ex Jerem. 27.

1. Baltassar † rex fecit grande convivium optimatibus suis mille: & unusquisque secundum suam bibeat aetatem.
2. Praecipit ergo iam temulentus ut afferrentur vasa aurea & argentea, quae asportaverat Nabuchodonosor pater eius de templo, quod fuit in Ierusalem, ut biberent in eis rex, & optimates eius, uxoresque eius, & concubinae.
3. Tunc allata sunt vasa aurea, & argentea, quae asportaverat de templo, quod

fuerat in Ierusalem: & biberunt in eis rex & optimates eius, uxores & concubinae illius.

4. Bibebant vinum, & laudabant deos suos aureos, & argenteos, aereos, ferreos, ligneosque & lapideos.

5. In eadem hora apparuerunt digiti, quasi manus hominis scribentis contra candelabrum in superficie parietis aulae regiae: & rex aspiciebat articulos manus scribentis.

6. Tunc facies regis commutata est, & cogitationes eius conturbabant eum: & compages renum eius solvebantur, & genua eius ad se invicem collidebantur.

7. Exclamavit itaque rex fortiter ut introducerent magos, Chaldaeos, & aruspices. Et proloquens rex ait sapientibus Babylonis: Quicumque legerit scripturam hanc, & interpretationem eius manifestam mihi fecerit, purpuram vestietur, & torquem auream habebit in collo, & tertius in regno meo erit.

8. Tunc ingressi omnes sapientes regis non potuerunt nec scripturam legere, nec interpretationem indicare regi.

9. Unde rex Baltassar satis conturbatus est, & vultus illius immutatus est. sed & optimates eius turbabantur.

10. Regina (a) autem pro re, quae acciderat regi, & optimatibus eius, domum convivij ingressa est: & proloquens ait: Rex in aeternum vive: non te conturbent cogitationes tuae, neque facies tua immutetur.

11. Est vir in regno tuo, qui spiritum deorum sanctorum habet in se: & in diebus patris tui scientia & sapientia inventae sunt in eo: nam & rex Nabuchodonosor pater tuus (b) principem magorum, incantatorum, Chaldaeorum, & aruspicum constituit eum, pater, inquam, tuus, o rex: quia spiritus amplior, & prudentia, intelligentiaque & interpretatio somniorum, & ostensio secretorum, ac solutio ligatorum inventae sunt in eo, hoc est in Daniele: cui rex posuit nomen Baltassar. nunc itaque Daniel vocetur, & interpretationem narrabit.

12. Igitur introductus est Daniel (c) coram rege. Ad quem praefatus rex ait: Tu es Daniel de filiis captivitatis Iudae, quem adduxit pater meus rex de Iudaea?

13. Tunc aulæ rex ait: Tu es Daniel de filiis captivitatis Iudae, quem adduxit pater meus rex de Iudaea?

14. Audivi de te quoniam spiritum deorum habeas: & scientia, intelligentiaque

(a) Regis mater Origin. Nitocris, mulier foletissima, Herod. nam uxores eius iam adierant. v. 3. Hæc autem muros Babyloniam à Nabuchodonosore inchoatos, perfecerat. Idem.

(b) i. avus, ut supra v. 2. & alibi sepe.

(c) Patet inde, Daniele tunc aulæ aut regi non valde notum, est non abstinuerit omnino à negotiis regis. Infr. 8. 27. Dignitas ergo eius paulum apud homines obscurata, sed maior apud Deum familiaritas.

* Quam in ac sapientia ampliores * inventae sunt in te.

15. Et nunc introgressi sunt in conspectu meo sapientes magi, ut scripturam hanc legerent, & interpretationem eius indicarent mihi: & nequiverunt sensum huius sermonis edicere.

16. Porro ego audivi de te, quod possis obscura interpretari, & ligata dissolvere: si ergo vales scripturam legere, & interpretationem eius indicare mihi, purpuram vestieris, & torquem auream circa collum tuum habebis, & tertius in regno meo princeps eris.

17. Ad quae respondens Daniel, ait coram rege: Munera tua sint tibi, * & dona domus tuae alteri da: scripturam autem legam tibi, rex, & interpretationem eius ostendam tibi.

18. O rex, Deus Altissimus regnum, & magnificentiam, gloriam & honorem dedit Nabuchodonosor patri tuo.

19. Et propter magnificentiam, quam dederat ei, universi populi, tribus, & linguae tremebant, & metuebant eum: quos volebat, interficiebat: & quos volebat, percutiebat: & quos volebat, exaltabat: & quos volebat, humiliabat.

20. Quando autem elevatum est cor eius, * & spiritus illius obfirmatus est ad superbiam, depositus est de folio regni sui, & gloria eius ablata est:

21. * & à filiis hominum eiectus est, sed & cor eius cum bestiis positum est, & cum onagris erat habitatio eius: foenum quoque ut bos comedeat, & rore caeli corpus eius infectum est, donec cognosceret quod potestatem haberet Altissimus in regno hominum: & quemcumque voluerit, suscitabit super illud.

22. Tu quoque filius eius Baltassar, non humiliasti cor tuum, cum scires hæc omnia:

23. sed adversum Dominorem caeli elevatus es: & vasa domus eius allata sunt coram te: & tu, & optimates tui, & uxores tuae, & concubinae tuae vinum bibistis in eis: deos quoque argenteos, & aureos, & aereos, ferreos, ligneosque & lapideos, qui non vident, neque audiunt, neque sentiunt, laudasti: porro Deum, qui habet statum tuum in manu sua, & omnes vias tuas non glorificasti.

24. Idcirco ab eo missus est articulus manus, quae scripsit hoc, quod exaratum est. 25. Hæc est autem scriptura, quae digesta est: MANE, THECEL, PHARES.

26. Et hæc est interpretatio sermonis. MANE: numeravit Deus regnum tuum, & complevit illud.

27. THECEL: appensus es in statera, & inventus es minus habens.

28. PHARES: divisum est regnum tuum, & datum est Medis, & Persis.

29. Tunc iubente rege indutus est Daniel purpuram, & circumdata est torques aurea collo eius: & predicatum est de eo quod haberet potestatem tertius in regno suo. *

30. Eadem nocte interfectus est Baltassar rex Chaldaeus. †

31. Et Darius Medus successit in regnum annos natus sexagintaduos.

† Anno M. 3466. Ant. Chr. 538. à Gobriæ & Gadatæ militibus. Xenoph. Inst. 7. Atque ita Babylonicum est destructum imperium, prout à Prophetis Isaia, Ieremia, Habacuco predictum fuerat: & ad victores MEDOS & PERSAS translatum, ducibus CYRO & DARIO MEDO, sive Cyaxare, avunculo eius, Astyagis filio. V. Ioseph. antiq. l. 10. c. 12.

CAPUT VI.

Daniel supra satrapas regni constituitur, & accusatus quod regis edictum non servasset, quia Deum caeli orabat, missus est in lacum leonum: sequentique die illasus eductus, immisus ac subito dilaniatis eius accusatoribus: quæ re motus rex, in suis provinciis Deum eius timendum precepit.

1. Lacuit Dario, & constituit super regnum satrapas * centum viginti ut essent in toto regno suo.

2. Et super eos principes tres, ex quibus Daniel unus erat: ut satrapæ illis redderent rationem, & rex non sustineret molestiam.

3. Igitur Daniel superabat omnes principes, & satrapas: quia spiritus Dei amplior erat in illo.

4. Porro rex cogitabat constituere eum super omne regnum: unde principes, & satrapæ quærebant occasionem ut invenirent Danieli ex latere regis: nullamque causam, & suspicionem reperire potuerunt, eod quod fidelis esset, & omnis culpa, & suspicio non inveniretur in eo.

5. Dixerunt ergo viri illi: Non invenimus Danieli huic aliquam occasionem, nisi forte in lege Dei sui.

6. Tunc principes, & satrapæ surripuerunt regi, & sic locuti sunt ei: Dari rex in aeternum vive:

7. consilium inierunt omnes principes regni tui, magistratus, & satrapæ, sena-

* Recuperavit dignitatem, quam olim sub Nabuchodonosore habuerat.

* sic quoque Xenoph. l. 8. de Cyro. Visum est ei Satrapas jam mittere ad subactas nationes, quas etiam se ad Cyaxaris ditionem adiecisse profiteretur Cyrus. Inst. l. 5. unde patet eos simul regnasse, & hunc DANIELUM non alium esse quam CYAXAREM illum.

